

Nr 100.

Ankom till riksdagens kansli den 5 april 1938 kl. 3 e. m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
lönereglering för nomadlärare m. m.*

(2:a avd.)

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1938/39 har Kungl Maj:t (punkt 164 av det vid nämnda proposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1938) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition angående lönereglering för nomadlärarna m. m., som kunde varda riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1938/39 till Nomadskolor: Avlöningar ett förslagsanslag av 125,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t uti en den 18 februari 1938 dagtecknad proposition (nr 170), under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för sistnämnda dag, föreslagit riksdagen att dels besluta, att nomadlärarna skola från och med budgetåret 1938/39 åtnjuta avlöning i huvudsaklig överensstämmelse med i denna proposition angivna grunder, dels godkänna i samma proposition intagen personalförteckning och avlöningsstat för nomadskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1938/39, dels ock till Nomadskolor: Avlöningar för budgetåret 1938/39 anvisa ett förslagsanslag av 99,600 kronor.

Lärare vid nomadskolor anställas antingen tills vidare med fyra månaders uppsägningstid eller på viss tid, avseende högst ett läsår i sänder. Nomadlärare kunna sålunda enligt nu gällande bestämmelser icke i sådan egenskap få ordinarie anställning. Nomadlärare är skyldig att årligen tjänstgöra $34\frac{4}{7}$ veckor med en genomsnittlig undervisningstid av 30 veckotimmar. Den årliga lästiden för varje lärjungeavdelning utgör enligt gällande stadga minst $17\frac{2}{7}$ veckor men är i verkligheten utsträckt till $34\frac{4}{7}$ veckor vid samtliga visteskolor (närmast motsvarande småskolor) samt vid byskolorna (närmast motsvarande de egentliga folkskolorna) i tre av de åtta nomadskoldistriktens, medan lästiden i de övriga fem distriktens byskolor för närvarande är $19\frac{3}{7}$ veckor. Nomad-

lärarna äro skyldiga att underkasta sig de förflyttningar eller andra åtgärder, som nomadskolinspektören för tjänstgöringskyldighetens utnyttjande kan påyrka.

Beträffande avlöningsförmånerna för nomadlärare gälla följande bestämmelser:

Nomadlärare, som är anställd tills vidare, äger att i kontant avlöning uppbära årlig grundlön med följande belopp, nämligen

a) manlig lärare, som avlagt folkskolläraryxamen eller i behörighets-hänseende är likställd med sådan lärare, 2,100 kronor,

b) kvinnlig motsvarande lärare 1,900 kronor,

c) manlig lärare, som avlagt småskolläraryxamen eller i behörighets-hänseende är likställd med sådan lärare, 1,400 kronor,

d) kvinnlig motsvarande lärare, 1,200 kronor.

Till grundlönen kunna efter respektive fem, tio och femton års tjänstgöring komma tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor för lärare, som avses under a), 200 kronor för lärare, som avses under b) och 150 kronor för lärare, som avses under c) och d).

Nomadlärare, som är anställd på viss tid eller som vikarie, äger uppbära årligt arvode med följande belopp i de förutnämnda grupperna, nämligen respektive 1,700 kronor, 1,500 kronor, 1,200 kronor och 1,000 kronor.

Till de angivna löneförmånerna komma dels särskilt årligt lönetillägg, som för manlig eller kvinnlig lärare, vilken är anställd tills vidare och avlagt folkskolläraryxamen eller i behörighetshänseende är likställd med sådan lärare, utgör 500 kronor och för annan lärare 400 kronor, dels ock fri bostad och bränsle eller ersättning därför.

Utöver berörda löneförmåner utgår provisorisk avlöningsförbättring till nomadlärarna enligt kungörelsen nr 242/1929 med belopp, växlande mellan 150 kronor och 288 kronor för nomadlärare, som är anställd tills vidare, och mellan 110 kronor och 204 kronor för nomadlärare, som är anställd på viss tid eller som vikarie. Vidare har dyrtidstillägg utgått enligt för folk- och småskollärare gällande grunder.

Kungl. Maj:ts förslag innebär dels en förbättring av nomadlärarnas rättsliga ställning, dels ock — såsom en konsekvens av den år 1937 beslutade löneregleringen för folk- och småskollärarna — en motsvarande reglering av nomadlärarnas löneförhållanden, att träda i tillämpning från och med nästkommande budgetår.

Beträffande *lärarpersonalens rättsliga ställning* föreslås överförande på ordinarie stat av 4 lärare vid byskolor och 17 lärare vid visteskolor. Undervisningstiden understiger för dessa lärare icke $34\frac{4}{7}$ veckor. Det förutsattes härvid, å ena sidan, att nomadlärarna skola i tillämpliga delar bliva underkastade samma flyttningsskyldighet, som enligt 12 § avlöningsreglementet för lärare vid folk- och småskolor gäller för dessa senare lärare, och å andra sidan att, om Kungl. Maj:t bestämmer, att nomadlärare skall tjänstgöra å lärartjänst vid det kommunala skolväsendet, det skall åligga vederbörande skoldistrikt, liksom i fråga om

folk- och småskollärare, att mottaga läraren. Det förutsattes vidare, att 5 av de föreslagna ordinarie lärartjänsterna vid visteskolor skola avvecklas i och med att de nu anställda lärare, som bliva innehavare av dessa tjänster, avgå, detta för att nedbringa antalet dylika tjänster till det antal, 12, som ansetts i framtiden komma att motsvara det normala behovet. Antalet ordinarie lärare vid byskolor har ansetts böra framdeles bliva 7. — Övriga behövlige lärare förutsättas få extra ordinarie anställning.

Den föreslagna *löneregleringen* innebär, att ordinarie lärare vid byskola placeras i lönegraden B 17 och ordinarie lärare vid visteskola i lönegraden B 9 i den i avlöningsreglementet för lärare vid folk- och småskolor intagna löneplanen. Härvid förutsattes, att den normala undervisningstiden bör vara $34\frac{4}{7}$ veckor men att lärarna åläggas skyldighet att intill sammanlagt högst 39 veckor för läsår antingen tjänstgöra vid anvisad nomadskola eller ock fullgöra visst annat arbete. Bestämmelserna i nyssnämnda reglemente skulle i tillämpliga delar gälla för nomadlärarna.

Härjämte föreslås tillerkännande av särskilda *lönetillägg* åt samtliga nomadlärare, vilka lönetillägg i analogi med de för lärare i finskspråkiga skoldistrikt föreslagna — och av innevarande års riksdag tidigare beslutade — lönetilläggen föreslås till 150 kronor för år. Manlig lärare vid visteskola förutsattes vidare — i likhet med vad som gäller beträffande manlig lärare vid småskola — skola komma i åtnjutande av ett årligt tillägg av 450 kronor och visteskolllärare, som tjänstgör vid byskola, av ett årligt lönetilläg, motsvarande en löneklass inom vederbörande ortsgrupp.

I kostnadshänseende innebär Kungl. Maj:ts förslag en anslagshöjning med 12,100 kronor.

Utskottet.

Enligt utskottets mening hava starka skäl anförts för förslaget om en fastare reglering av nomadlärarnas rättsliga ställning. Mot detaljerna i Kungl. Maj:ts i detta hänseende framställda förslag har utskottet icke något att erinra. Utskottet tillstyrker således, att nomadlärarna må kunna beredas ordinarie anställning och att de skola vara underkastade förflyttningsskyldighet i anslutning till de bestämmelser, som i detta hänseende gälla beträffande lärare vid folk- och småskolor. På sätt departementschefen förutsatt, bör det, om Kungl. Maj:t bestämmer, att nomadlärare skall tjänstgöra å lärartjänst vid det kommunala skolväsendet, åligga vederbörande skoldistrikt att mottaga läraren.

Utskottet, som icke kunnat undgå att känna en viss betänksamhet i fråga om förslaget att överföra så många som 17 småskollärare på ordinarie stat, anser sig emellertid med hänsyn till de särskilda förhållan-

dena inom nomadskoleväsendet icke böra motsätta sig detta förslag. Utskottet vill dock understryka departementschefens uttalande, att fem av de ifrågavarande tjänsterna böra avvecklas i och med att de nu anställda lärare, som bliva innehavare av tjänsterna, avgå.

Med hänsyn till att nomadlärarnas tjänstgöringstid förutsättes skola komma att utfyllas, därest lärotiden icke uppgår till 39 veckor, och på grund av de på detta område föreliggande särskilda omständigheterna i övrigt, finner sig utskottet icke böra motsätta sig förslaget, att lärare vid byskola placeras i lönegraden B 17 och lärare vid visteskola i lönegraden B 9. Utskottet tillstyrker de av departementschefen föreslagna lönetilläggen för nomadlärare. I likhet med departementschefen förutsätter utskottet, att dyrtidstillägg skall under tiden före löneregleringens genomförande, liksom hittills skett, utgå enligt de bestämmelser, som för folk- och småskollärare gällt före den 1 januari 1938.

Anslagsberäkningarna torde kunna biträdas. Som en övergångsanordning för budgetåret 1938/39 bör delposten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag betecknas förslagsvis. Posten bör emellertid icke få överskridas, därest icke Kungl. Maj:t därtill lämnat sitt medgivande.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att riksdagen må

a) besluta, att nomadlärarna skola från och med budgetåret 1938/39 åtnjuta avlöning i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 18 februari 1938 angivna grunder;

b) godkänna följande personalförteckning för nomadskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1938/39:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
-------------	-----------

4 lärare vid byskolor	B 17
17 lärare vid visteskolor	B 9

Anm.: Lönegraderna hänföra sig till avlöningsreglementet för lärare vid folk- och småskolor.

c) godkänna följande avlöningsstat för nomadskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1938/39:

Avlöningsstat.

1.	Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	80,000
2.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämnda av Kungl. Maj:t:		
	a. Grundbelopp, <i>förslagsvis</i>	kronor	10,600
	b. Vikariatsersättningar		
	m. m., <i>förslagsvis</i>	»	500
			» 11,100
3.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
	a. Grundavlöningar m. m.,		
	<i>förslagsvis</i>	kronor	7,500
	b. Avlöningsförhöjningar		
	m. m., <i>förslagsvis</i>	»	1,000
			» 8,500
			<hr/>
		Summa förslagsanslag	kronor 99,600;

d) till *Nomadskolor*: *Avlöningar* för budgetåret 1938/39 anvisa ett *förslagsanslag* av 99,600 kronor.

Stockholm den 5 april 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 98.